

Liliana Brožič,
 Klemen Kocjančič

DOI: 10.2478/cmc-2023-0017

UVODNIK

VARNOSTNE PARADIGME

Publikacija *Sodobni vojaški izzivi* ob koncu leta 2023 zaznamuje pomembno obletnico. Septembra leta 1999 je Generalštab Slovenske vojske izdal prvo številko takrat *Biltena Slovenske vojske*. Naslednje leto bodo izvodi revije imeli napis letnik 25, na kar smo zelo ponosni. Tega leta bo veliko pomembnih obletnic, med katerimi želimo posebej izpostaviti 20 let članstva Republike Slovenije v Evropski uniji in zvezi Nato ter 30 let od sprejetja Zakona o obrambi, s katerim je Slovenska vojska dobila uradno ime. Pred tem se je imenovala Teritorialna obramba Republike Slovenije.

Razlogov za ponos je dovolj in sledili bodo novi – hkrati pa bo pred nami veliko izzivov. Ti ne bi smeli predstavljati posebej trdih orehov, ki nam jih ne bi uspelo streti. Pogled v prihodnost je vedno zelo povezan tudi s pogledom v preteklost. Prej omenjene obletnice potrjujejo, da smo uspešno prehodili nekaj zelo pomembnih poti. Ne sami, temveč skupaj z drugimi, vedno v skupini, kot ekipa, enota, moštvo, tudi kot uredništvo.

Leta 2024 pričakujemo veliko zanimivih prispevkov, povezanih z navedenimi obletnicami, pa tudi z drugimi aktualnimi temami, s katerimi se srečujemo na varnostnem, obrambnem in vojaškem področju. Lahko se pohvalimo, da smo takih tem imeli že veliko v preteklih letih in da smo vsi skupaj, in sicer avtorji, lektorji, prevajalci, knjižničarji in uredniki, opravili odlično delo. To nas motivira, da postanemo še boljši in k sodelovanju pri nastajanju publikacije povabimo vse, ki bi radi sodelovali.

Med teme, ki si jih še posebej želimo izpostaviti, smo uvrstili transformacijo oboroženih sil. Ob razvoju novih tehnologij vabimo k pisanju prispevkov o transformaciji oboroženih sil v sodobnem času in okolju, in sicer glede vpliva različnih tehnologij

(umetne inteligence, vozil brez posadke, kvantne tehnologije itn.) ter sprememb pri organizaciji in delovanju oboroženih sil (modernizacija taktičnih, operativnih in strateških postopkov, vprašanje profesionalnih in naborniških oboroženih sil itn.). Rok za oddajo prispevkov je 11. marec 2024.

Naslednja tema, za katero vabimo k pisanju, je geopolitično in varnostno okolje. V različnih delih sveta nastajajo novi, ponekod pa so v vzponu že skoraj pozabljeni konflikti različne intenzitete, kot na primer v Ukrajini, Izraelu, Pakistanu, Indiji, na Kitajskem ter drugod. Želimo si več analiz sodobnih konfliktov, njihovega pomena za razvoj vojaške dejavnosti ter znanosti, morebitnih naučenih lekcij pri uporabi sodobne tehnologije v neposrednem boju, (ne)ustreznosti mednarodnega vojnega prava, različne prilagoditve oboroženih sil glede na nove varnostne razmere itn. Rok za oddajo prispevkov je 15. april 2024.

Zadnja tema, ki smo jo prepoznali kot zanimivo in aktualno za prihodnje leto, je medsebojni odnos med oboroženimi silami in okoljem. Bojno delovanje ima poseben vpliv na okolje. Nekaj avtorjev je o tem že pisalo prav na primeru vojne v Ukrajini pa tudi drugod. Veliko dejavnikov vpliva na pojav zelenega preboja tudi v oboroženih silah. V mislih imamo energetska učinkovitost v oboroženih silah, električna vozila v vojaški rabi in podobno. Prav v tej številki objavljamo prispevek s tega področja. Rok za oddajo prispevkov je 1. junij 2024.

V uredniškem odboru bomo veseli tudi prispevkov z vsebino po avtorjevem izboru.

Prvi prispevek v tej številki je delo **Mihályla Bode** z naslovom *Posredna vojna: njena filozofija in etika*. Avtor se opredeli do razvoja te oblike vojskovanja z vidika pravno-etične in filozofske perspektive, pri čemer je usmerjen na cilje ter odnose med vpletenimi deležniki.

Če imamo posredno vojno za del hibridnega vojskovanja, se naslednji prispevek nanaša še na druga dva vidika hibridne vojne, in sicer ekonomijo ter informacijsko varnost. **Tamás Somogyi** in **Rudolf Nagy** v prispevku *Vpliv vojne v Ukrajini na informacijsko varnost bančnega sektorja Evropske unije – študija primera Madžarske in Slovaške* izpostavljata nevarnosti, s katerimi se srečujejo članice Evropske unije.

Da bi bili čim bolj pripravljeni na različne grožnje, še posebej v obrambnem sistemu, je zelo pomembna vloga vojaškega izobraževalnega sistema. **Darko Ščavničar** v prispevku *Podatkovna moč v vojaškem izobraževanju: zavedanje in razumevanje učne analitike* predstavi pomen analitike udeležencev v procesu izobraževanja za njihov sprotni in dokončni napredek.

Sledi prispevek **Klemna Kocjančiča** z naslovom *Analiza oboroženega konflikta: študija primera Gospodove odporiške vojske*, v katerem analizira najdlje trajajoči oboroženi konflikt med teroristično organizacijo in več državami na afriški celini.

Sorodno je delo **Ajde Vodlan**, ki prav tako analizira še en nekonvencionalen oboroženi konflikt, a tokrat na evropskih tleh. V prispevku *Dinamika (oboroženega) konflikta: albanska manjšina v Republiki Severni Makedoniji* je obravnavan večletni konflikt med različnimi oboroženimi skupinami albanske narodnosti in (severno) makedonsko državo.

Prispevek **Mitje Morija, Urbana Žvara Baškoviča, Tomaža Katrašnika, Roberta Šipca in Boštjana Drobniča** je usmerjen v prihodnost delovanja oboroženih sil. Delo *Zagotavljanje avtonomije vojašnic z obnovljivimi viri energije* obravnava vse pomembnejše vprašanje energetske učinkovitosti in tako imenovanega zelenega prehoda.